

บทละคร ร้อง

พม่า เรื่อง พระเจ้า มี ทอ

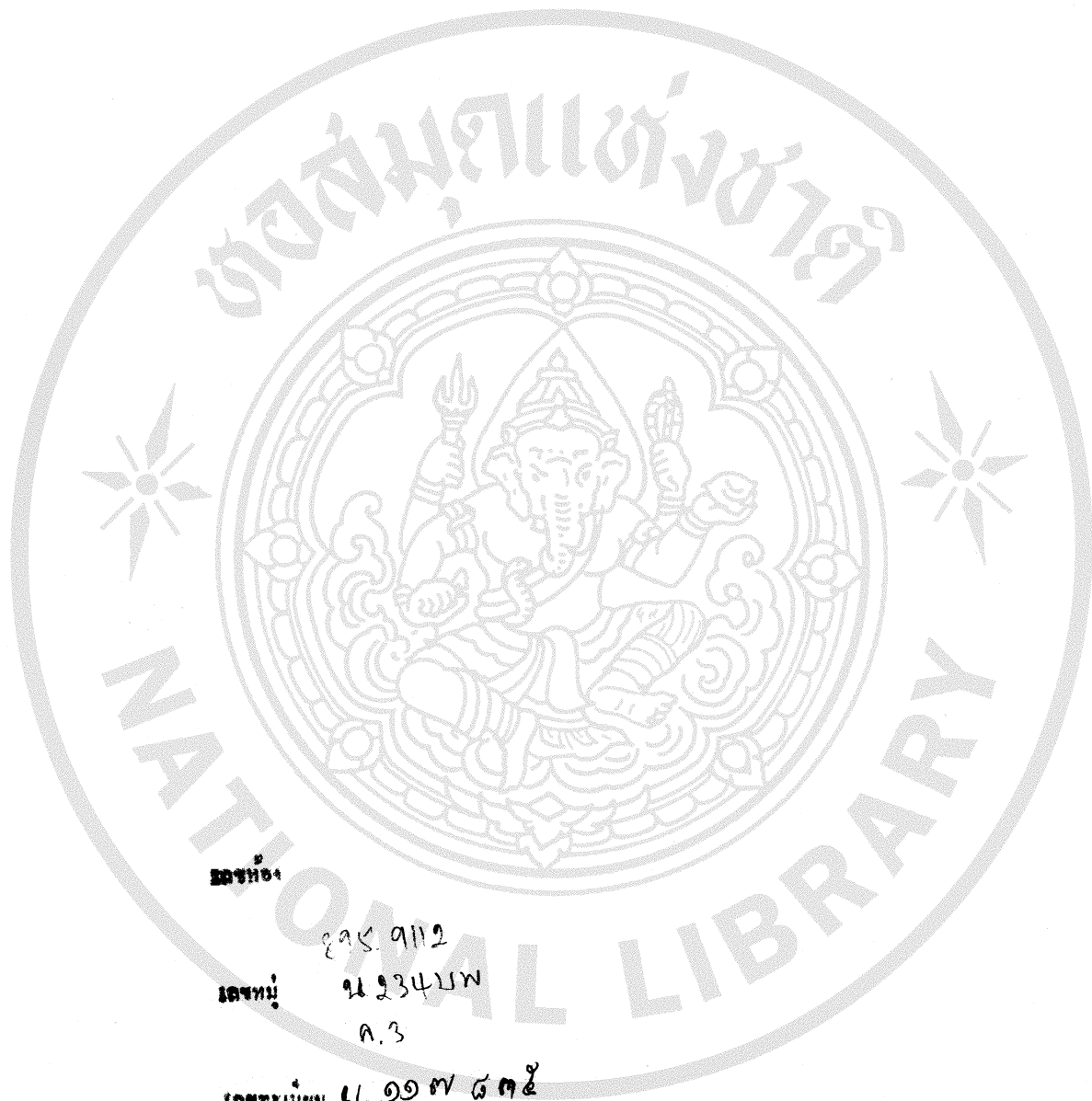
เล่ม ๓

(หมากพญาราม)

พ.ศ. ๒๔๕๐

โรงพิมพ์ ศุภการ จำรูญ

เลขที่

๕๙๕.๙๑๑๒

เลขหมู่

๙๒๓๔๕๖

ก.๓

เลขทะเบียน พ. ๑๑๗ ๘๓๕

ว. ๑๓

นราไปป: ฝั่งโห้, ๒๔๐๔-๒๔๗๔

บทละครของพม่า เรื่อง พระเจ้ามัท

(หมายเหตุ: สำหรับละครในปรีดาชัย พ, ศ, ๒๔๕๖)

เล่ม ๓

ชุดที่ ๓ เณรเพ็ชรหึงเฒ่า

ตัวละคร เพิ่มเติมในชุดที่ ๓ ที่ ๔

๑ ถึง ๔ มะชวยชา มะชวยญา มะฮะระหม่ม แด มะเนนซ์

บัน สันม แด่น ด้วย

๕ ถึง ๖ มะเช ภรรยา มอญแก แดมะดาบ ภรรยา เกนนีหุ่

๗ มะเหต ภรรยา นาย ทหาร ม้า ตัว ด้วย

๘ มอญดี เปน ยาเจ้านเมณฑรา หนุ่ม

๙ ชุดเบงกาลี เล่านาดี ผู้ใหญ่ อายุ ๕๐ เกษ

๑๐ มอญยาว ชรา

๖๐ พินาศ เพราะชด้า

๑๑ มของชชคอง นายทหาร มา หน่ม คม คั่น

๑๒ มของคละ พ้อ ตา มของชชคอง ชรา

๑๓ เกณนิหุ่่น ชุน นาง มี อาย

ยังมี บุตร ชาย บุตร ตัว มของยาว หนึ่ง พ่อน ขบวน
แห่ สดากฤตวิ แต่ บิดา มารดา ญาติกา ต่ามี นัก เอง
ทหาร แต มหาค เล็ก พวก เจ้า ยาเงน พวก ดกร ราชภู
หม่อม ห้าม เจ้า ยาเงน ทรู แถ นาง ดกร ใน วง

ตอนที่ (๑) ๘ (พินาศ เพราะชด้า) ฉากในราช
มณเฑียร อย่าง ตอนที่ ๓ ตัว ดกร มี ไทสุ สุระภักตร์ กับ
พระ ถันม กำนัด มี มะลักระวา มะชวยชา แถ มะชวยญา
เฝ้า อยู่ ด้วย

พม่า โคก ๑ (ใน) สุระภักตร์, อรรคยะพุ, ศรีพม่า
พระบุญญา, เอก ขวาม, ฤกาม ถวดย สุรางค เหล่า, ตัว
ถันม, บัณคมคัต ทรง พระ บรร, เทิง ฤไทย, อยู่ ใน ปรางค์
มะลักระวา, หา เรือง, เคื่องพระเนตร ส่อ เหตุ, กรวด กราด,

เด็ก เพ็ชรหึง เผา

๖๓

บาด หมายง แล่น รัง เกียจ, เกิดยด ชัง, คง ระวัง ครั้นนาง
ห้าง, เผา แหน, ก็ แล่น กัดว มะชวยซา, มะชวยญา,
ตุ้ดา ส่นม ฉลาด เน็ดยว, เกตียวกถม, แม่ อยู่ หั่ว โปรด
ปราน, หว่าน ด้อม, ประนอม นัว ฝาก ตัว, ตามประสงค์,
อนงค์ ปอง ๗ ๖ คำ (พาด กรวด มะดักะวา กำนัด ต่าง
ซำมี แต่ คับใจ โปรด มะชวยซา มะชวยญา ประฏิบัติ
ตาม พระกระแธว ครว้ส เต่น ส่นม กำนัด มี แต่สรวเลวิญ
เย็น ยอ ตามพระไทย ครว้ส ให้ เต่า นิทาน มีส แดดดี กำนัด
ฝรัง เต่า ถึง เมือง ฝรัง น้า แข่ง คันไม้ ไม่ มี ใบ คักลิบ
เฮ็จ แดดลิบ ล่อง ชน เรือไฟ ใหญ่ ไม่น่า มี ใคร เชื้อ
บางคน เต่า ถึง เจียว มอง ไปด้าน ตก ต้น ตาด คน นึก ว่า
ตายไป ดูไม่ เจ็บ ครั้น มา อยู่บ้าน ฮากาว วิปริต คำ หั้น
ไป เที้ยว เมื่อนึก จะไป ดูสาว แดดถึง ทำ หลับ สกกด
รอยตามไป ถึง หลุม ผี สด คู้ย ชน กิน จึงรู้ว่า เปน ปอบ
ไปบอก จำเมือง เขาไปฆ่า มเหสี กัดว ผี ห้ามไม่ให้ เต่า

แต่ไม่ว่าอะไร เบน แต่ ครัด ข้อน ดาว ดักระว่า ไป ครัด
 ขยอกใส่หัว ไปเสีย ให้พัน วัง โปรด มะฮวยชามะฮวยญา)

พม่าใจเพชร ๑ (สู่ระภักตร์) อ้อดักระว่า, ขี้ข้า,
 ไม่นำโปรด กระตุง กระตัง, ถึงโถด, โถด จอง หอง
 มะฮวยชา, ซวย ญา, นำประคอง เรา เปน ชาย, หมายถึง
 สอง, สุกาชม แม่น พระพี่ มีทอ, พอ พระไทย เรา
 เปนไม่, รังเกียจ, เดียด จะส้ม หนะ ซวยชา, ซวยญา,
 ขย่ำ ปรารมภ์ แม่น บรม, กษัตริย์ประสงค์, จง ประคอง
 ข ๔ คำ (สอง นาง ถ่อม ตัว ว่า ไม่ส้ม ควร ไท สู้
 ก็ ชม แด ข้อน มะดักระว่า สนม กำเนิด ข้า พระ มีทอ
 เด็ดๆ ขึ้นจาก ข้าง หน้า ครัด ถาม พุด อะไร กัน ไท สู้
 ก็ พุด พระ มีทอ ก็ ทรง พระธรรมา พระ นาง จง พระกร
 มา ห้าง คน)

พม่าเพรียว ๑ (สู่ระภักตร์) ดาว ซวยชา, ซวย
 ญา, น้อยหน้าเตย สนม เหย, ดักระว่า, บ้า จอง หอง โปรด

เดิม เพ็ชรหึง เมา

๒๓

สนม, สนม พระไทย, ใคร เคต้า ครอบ กวาย ต่อ, นาง น.ค
กว่า ใคร ๒ คำ (พระ มีทอ ทรง พระศรอต เชน ๗
ครัด ขอบ พระไทย ครั้น ประทับ พระแท่น พระ นาง
แต่รัง ครัด ว่า จะ เด็ดจ้ ดง สนวน ให้ มะชวยชา มะชวยญา
อยู่ ฅดอง พระบาท มาเยนทร แล้ว สนม กำนัด นอก นั้น
ก็ โดย เด็ดจ้ เข้าโรง มะล้คะวา ไม่ วาย ถูก ข้อน นเหสี
กรวด คม แล้ว ครัด ให้ ไล่หัว ออกไป เดียน นอก วง มะ
ชวยชา มะชวยญา จำใจ อยู่ ไม่ วาย กัด)

รฎจวน ๑ (ใน) กษัตริย์หนุ่ม, กรุ่ม คนอง,
ต่อ สนม ใคร เชย ชม, ขึ้น ทรง, หนองไม้ ไหว่ สู่ระ
ภักตร์, มีพัก หึง, ถึง พระไทย ยม ๓ ไมย, กวัก หัดล
คำวัด ชวน (เอง) มะชวยชา, อย่า กัด, มัว กระ ตาก
พระ นาง ฝาก, ให้ เรา, เมา สนวน คอย รับ ใช้, โฉน เชน,
จน เกิน ควร จุนคอ ช้วน, อูราหา, มา ช้า นาน เปนนุญ
หนัก, สู่ระภักตร์, ช่านวย กวาย เด็ด อย่า ชาญ. อย่า ระวง,

ฟัง ว่า ชาน มะชวยชา, มา ดี มา, ถวายอยู่ งาว ชวยญา,
 วน, หยิบ, โยสถ, กระทบโย ๗ ๖ คำ (นางกตัญญู
 มีทอ จูงกรไป ทง คู้ ตริส ย้ำ หยอก ยี่ ยวน)

สุริโยทัย ๑ (มีทอ) ตัว ถ่มกั, ภาคัก, พระมีทอ
 ฤ มี ช้อ, เกตยด ช้ง, หวัง ไฉน (ชวยชา) ยอม ทอด
 กาย, ยอม ถวาย, ชิดา โดย เพราะ อะไร, ก็ เพราะ มาท,
 มาท ภาคัก (มีทอ) ตัว เชื้อใหม่, ใจจุนคอก, พนอเด่นห้
 ไข่ เต เพศ, ชวยชา, มา ดู้ดี (ชวยชา) แม่น พระ องค์
 ไม่ ทรง, พระ ปราณ ไหน จะมี, มรรค์, ชื่น สด ทรง
 (มีทอ) รั กั รั, อด ตู, ก็ ไม่ มาก โย ออก ปาก, แต่
 ละคำ, เอือน อ้า หนอง (ชวยชา) จุมมะ ช้า, ฤ จะกล้า,
 ละตาบ ละดวง เหมือน กระต่าย, หมาย ดวง, พระ จันทรา
 (มีทอ) วน ย่า เกรง, ไข่ ช่ม เห่ง, ให้ เคื่อง จิตร ไร่
 ผูก มิตร, ก็ เพราะ เลห์, เสน่หา เรา หด โนม, บวร โนม
 ถ่วย, มะชวยชา ย่า มีว ชวย, ชวยญา, ช่วย ว่า วอน

เด็ก เพ็ชรหึง เผา

๖๕

๗ ๘ คำ (ครัด แย้ หยอก สอง นาง แต่ คัด พัน
มะชวยซา พัวพัน มาก มะเอ แอบ ถอบ มอง ชุ่มบ้อย ๆ)

ขึ้น เนาะ ๑ (ใน) พญา หนุม, กุมกร, ฉอ้นว่า
ชวนชวยซา, เขาวะพฐ, ตั้บญั้ฐิรณ มะชวยญา, เมิน
หน้า, ซาย ตา ค้อน สอง งามงอน, ฟุ่มพ้อ, พอพระใจ

๗ ๒ คำ ถ่อม บิดมาน ครัวหนึ่ง เมื่อ เบ็ด มี แต่
พระ มีทอประทับ กับ มะชวยซา หมอบนำเรออยู่บนพระแท่น
พม่า เเห่ ๑ (ใน) พระมีทอ, คตอ องค์, อนงค์ส่วย

โถม มะชวย, ซา สนิท, พิศมัย ยิง ปราโมทย์, โปรตประ
คอง, ค้องพระไทย ถ้าว จม ถม, ยม ถมัย, อยู่ ใน ที่ ๗

๒ คำ ถ่อม (เขยชม มเหสี ตั้บญั้ฐิรณ ออก ห้าม ด้นม
เต็กฯ เข้าไปถึง องค์ มีทอ ฐ เห็น กำดัง ทรง ถ่าผัด กัน

อยู่ ตั้บญั้ฐิรณ พระ ฤศยา ครัด กรวโทษ ซาล่าชน นั้ง ร่วม
พระ แท่น มะชวยซา รับ คตอ ถง หมอบ)

ภูกามเพ็ญ ๑ (ราช) พระน้องประทาน, รั้ว
ฉาน, ไป โย เต่า เขาก็เผ่า, พัง ดำรัส, ไม่ขัด พี่ (พระนาง)
ชย้า มากไป, ถอนให้, อัมพัน นั้น ขอดดี, เพราะ เขย,
เลย เลี้ยคน ๗ ๒ คำ (ต่าง ชั่ง สัก ครู่, พระ นาง
นาง เดี๋ยว งดไป ส่วน ราช ปลอบ มะฮวยชา ชย้า ตกใจ
นาง ไม่ขึ้น แทน ก็ ประ คอง ขึ้นไป เย้า ยั่ว ชย้อ พระ นาง
ย่อง มา แอบ พัง)

พม่า ชย ๑ (ชวยชา) ทรงเมตตา, แด้ว ชย้า,
ชด้า นึก สุระภักตร์, คุณ ฌิ, จะ กรวด ปั้น ขอบเป็น ข้ำ,
อนาถา, ประสา จน พอ ให้ พัน, ผิด คว. ไป ชั่ววัน (ราช)
ชย้า วิตก, ออก เรา, ออก เจ้า ไฉน ก็ เห็นใจ, ชุบ ย้อม,
ถนอม ขวัญ ถึง พระนาง, หมาง อูรา, ทรง อารวรรม์ จะ
เกี่ยจ กัน, คุ่ม ครอบง, มี ค้อง เกรง ๗ ๔ คำ (พระนาง
คุณไป ว่า ชน เลี้ยง เทียม คู่ร่วม แทน ต่ เสมอ อีก ทรง จก

เด็ก เพ็ชรหึงเฒ่า

๖๗

เกษ ทัง ทำดัง ตง มา ต่ำว ด้ฮั้น พระนางยัง กรว ราช
ยัง ตรัด แก ก็ ยัง กรว ว่า ยู่ให้กำเริบ)

พม่า หวด ๑ (พระนาง) หน้อยเนื้อเค้น,จะเป็น,
มเหได้เอก แถ่น กระเคือก, รว่ม ฮาคัน, อำนาจ เสง กุห้าม
ครึ่ง, ยัง ทำ, ไม่ ย่ำ เสง มั่ง รู่ เสง, เปน เสง, โฉง เสง นึก ข
๒ คำ (นาง เลียง ว่า พระนางให้รับใช้ ขครับ ตั้งไม่ ได้
ราช รับ เชา เสง ก็ ยัง ยั่ว พระพิโรธ ถึง คบ คี นาง ไทโซ
คตงจนมาถึงออก ปากว่ายอมตายตะนะเียงบ้าง ยัง กรว)

พม่าเพรียว ๑ (ใน) โฉมไท่ตุ้,คุเคือก,พระเคือก
พลั่ง ค่ำรัดตั้ง, ต่ำวไซ้, ให้ ได้ ผลัก มะชวยซา, บ้า
โกรธ, โดคฮักฮัก บาเยนทร์ พยัก, ภัคตว์ ห้าม, ต่าง
ขามกลั่ว ข ๒ คำ (พระนางยัง กรว ว่า บาเยนทร์
เข้าค้วย ราช พ้อ พระนาง ก็ ยัง เว่า ๆ ตรัด ตั้งให้เรียวตะ
โคง คอญี กบ้นชวย ตั้งไม่ ทหาร รักษา พระองค์ เข้า มา ตั้ง
ให้เขา คัว มะชวยซาไป ฆ่าเสีย โดย พระราชโองการ ราช

จะ คำน ก็ กรวด ว่า หัก พระ อำนาจ ทรง พระ กระแส เดย
 อัด อัด นิ่ง ทหาร ก็ จะ เข้า กุม ตัว มะชวยชา เลี้ย ตี)

พม่าเยะเข้า ๑ (ชวยชา) พ่อแม่เอ๋ย, เคยเห็น,
 ฤๅ เช่น นี เหมือน เมือง ยักษ์, เมือง ผี, ไม่ มี หัว เรา
 ประจบ, ส่งบ เถ้งยม, เฒ่า เจยม ตัว ยุให้ ผัว, ช่มเหง,
 เพลง คนอง แล้ว กัดบ หึง, ชัง โกรธ, เอา โทษ ช่า
 ข้าง พญา, กัด จน, พระ ขน หยอง มา ทำให้, ได้ ผิด,
 ฤๅ ถ้า พอง แล้ว ไม่ ปอง, ที่ จะ ชวย, มะชวยชา ไร เกิด
 ครึง, หวัง ว่า, หา กุศล ถนอม คน, พัง เจ้า, เฒ่า อาสา
 เรา ไม่ ผิด, หินด หึง, ถึง อาญา จะ พาด ช่า, ความ ชอบ,
 ไม่ ชอบ เดย ๗ ๖ คำ โหด (พระนาง ยิ่ง กรวด
 กรวด ราช ยิ่ง อ้อ ขอโทษ เหมือน ยิ่ง ยุ ห้าม นาง ก็ บ้า
 เดือดไม่ พัง พระ นาง ก็ เร่ง ๆ ทหาร เข้า กุม)

ภูกามพอ ๑ (ใน) ทหาร รัก, ษา องค์, ตรง เข้า
 กร่า มะชวยชา, อา ตระวาท. ชาติ ๆ เณตย (เอง)

เอกเพ็ชรหึงเฒ่า

๖๘

เจ้าแผ่นดิน, ดันต์ตัย, ตรัสพิเปรย ฟังจะเคย, เห็น
ประจักษ์, ไม่รักคำ มิใช่เรา, เข้ายั่ว, กัดจะคาย

รุมทำร้าย, ชวยซา, บำระท่า มเหสี, ดุเหี้ยม, เหมือน
เลื้อยคำ คอยขบช้ำ, ทำเขา, เอาแต่ใจ ข ๔ คำโอด

ไอ้พม่า (คำคลังสั่งทหารให้ดูปากก็เงอะงะไม่เข้าใจ
นางก็ดำจนดับกาย ราชกอดพระเพลาเศร้า)

มะขวัญ ๑ (พระนาง) อีหญิงบ้า, กาดิ, เซ่นหน้า
เอาไปฆ่า, ดับเสียง, เสียงไม่ได้ ขยำเศร้าโทม, โทม
มนัศ, ชัดพระไทย ถวายใหม่, มีถม, ถนอมดี ข

๒ คำ (ราชฮึดฮัดพระนางเข้าไปกอดปลอบ ก็สับัด
พระนางทรงกรรแสงไยพระบาทเร่า ๆ ราชชแ้งพระ
ภักตร์ทรงพระสงสาร เหมือนจะบรรโถม ก็พอ)

ปิดม่าน

ตอนที่ (๒) ๓๐ (กถ้ายันน กถ) ฉาก ส่วนขวา
 ใน พระราชวัง อย่าง ชุด ที่ ๘ ตัว ถกร มี พระ มัทธ กับ
 มเหสี สุระภักตร์ ประทับ แท่นใน ส่วน ส่วนก้านัด เฝ้า มี
 มะชวย ญา ด้วย คอย หอม พระ ภักตร์ พระ ราช
 พม่า ละเพ็ ๑ (ใน) พม่า มินทร์, ปิ่น นิเวศน์,
 เกษ บุรุษ สุระภักตร์, อรรค นุช, มเหสี สถิตย์ แท่น,
 แผ่น ผา, ส่วน มาลี พรหม ส่วน, นารี, บำเรอ ราช ยุพะ
 กษัตริย์, ประวดี เตห์, เล่นหา มะ ชวย ญา, ผูก พันธุ์, มั่น
 หมาย แต่ นาง เมียง, เลี้ยง ตัว, ด้วย กถัว คาย พระ
 เนตร สร้อย, ส่วน สนิท, ติด พระไทย จน พระ นาง, รทาง
 ชุ่น, ฉุน นิดๆ เห็น จริต, จอม ถวดย, ยิ่ง หมั่นได้
 มะชวย ญา, ยิ่ง ก, ตระ หนก ไทโย ครั้น จะไม่, เฝ้า แหน,
 ก็ แค้น กถัว ๗ ๖ คำ เจรจา

เอกเพ็ชร หึง เผา

๗๑

พม่าตะเภา ๑ (ใน) พระ ยอด เต็นท์, มเหสี,
ระวี ด้วงด ยม แยม, แด่ถ่ม ชวน, เจ้า อยู่ หัว ทรง
ทำเครื่อง, เยื่อง กระแทน, อย่าง แม่ ครว ย้าย, ยวน
ทวี่, พระ ปรีดา ๗ ๒ คำ (ให้นำ เครื่อง หุง คัม มาถวาย
ถ่ม กำนัด ชิง กัน พา มา มเหสี ห้าม ไม่ ให้ ใคร ทำ
ให้ราช หุงเข้า พระ นาง แกง ต่าง ไม่ เปน ค้อง ถาม
ถ่ม มะชวยญา คอย เดียง มเหสี คอย ถุน ราช คอย
อถม เอถย ตั้ง ก้อนเต้า คัดไฟ แด่น ยากไม่ทราบ วิธ ไม่ ได้
ชาว ไม่ ได้ เช็ด ครั้น แด้วเข้า เปียก ๆ ไหม ๆ มเหสี ปรง
แกง ก็ ไม่ เปน แต่เขา เปน แด้ว)

พม่า เมียด ๑ (ใน) ชิม เดวย, เดย เอือน, แด้ว
เยอน ยม (เอง) กุมมะอิม, ถิ่น ถ่มก, กิน ภัทษา
ใคร อยาก กิน, กิน กัน, กำนัด มา ฝั พระ หัดถ, ภัคดา,
ราชา ปรง (ใน) นาง กำนัด, ชิง กัน, จะ เขา หน้า

คต กระยา, หยิบ แ่ง, แ่งกัน ยุง เผ็ด จะ ตาย, วัย วาย,
 เดียด กาย มุง เฮอร์จ อว้อย, พดอย ฟัง, ไป ตาม ที่ ๗
 & คำ (แข็ง ใจ กิน แทบ จะ ชิง กัน มะชวยญา มา
 ราช หยิบ ประทาน มเหสี กัน ว่า เขา อิม แล้ว เลย เก้อ
 ผัดม ทูล ว่า อิม มเหสี ชวน ราช ทรง ดัน หา เดิน
 กัน เกรี้ยว กราว เข้า โรง แต่ มะชวยญา เปน ทุกข์ ร้อน
 ผืน เถิน ไม่ สุก มา ยืน เจ้า ราช เถียง มากอด)

พม่า ตระหมา ๑ (ราช) ขย่ำ ทำ ค้าง, เชื้อ ฟัง,
 เรา ตั้งไว้ ไม่มี ไก่, เกรง ไป, ก็ ไซ้ ที่ สุระภักตร์,
 ก็ มัก, จะ บรานี ตัว ที่มี, มารยาตร์, ฉลาด ยา เรือน
 ที่ไร, โกล เถียง, ไคร เคียง ขิด ก็ เบียง บิด, คารม,
 เหลือ คม ขำ ฤๅตว เรา, เจ้า ไม่ ชอบ, คอบ สัก คำ
 เอา แต่ ทำ, ท้อ จิตร, ผิด กว่า เคย ๗ & คำ (ตรัส
 เท้า ไต นาง ไม่ ถ้า คอบ เหลือ ดู ทาง ไน้ ทาง น้ กถ

เด็กเพ็ชรหึง เผา

๗๓

เห็น สิบ คน แล้ว ทูลว่า ทรง พระเมตตาแล้ว โปรด
ปล่อย ให้ รักษา คือ จนตลอด พระวรวงศ์เธอ ไซ้มีเคย
เป็น ข้า พระ ที่เกล้าฯ คดิ้ง นาง เผลอ รัก บ้าง ได้ สัก
ก็ ประหยัด ราช เถย เล็ด ๑ เลียง)

วิญจนา ๑ (ราช) มะชวยญา, กถัว ขาญา,
พญา นาง จึง เม็ด หมาย, ราช ขูรา, ชวยญา เขย
เรา รัก มาก, รัก มาก, ก็ ยาก เขย ให้ ขึ้น ชม, ส้ม
ดเบย, เหม็น เคย มา ๒ ๒ คำ (เล็ด ๑ ขึ้น มะชตะแห่ม
พระ ดนม ชน คาน เติ้น มาถาม ว่า ทำ ไหม นาน ชุ่ม ชุ่ม นี้
เขา ว่า บาเยนทร์ เล็ด ๑ ลง จริง ๑) นาง ก็ เล่า ตาม เป็น
กำ ขับ ไม่ ให้ พด ต่อ ว่า รับ ตั้ง ให้ หา รำ ไป มี พญา
ก็ พระ เนตร เขียว ๆ เกรง จะ ไม่ รอด เหม็น มะชวยชา
สัก วัน รัก บาเยนทร์ ก็ เหลือ ที่ จะ รัก แล้ว แต่ เหลือ
จะ เป็น พระ ดนม ไหว จะ ไป ไหน ก็ ไป ไม่ รอด)

พม่ากะเซ็ง ๑ (ฮละเหม่) ถึงไม่ชั่ว, ทำ คัว,
 เซ็นชั่วชู้ ทน อดสู. เสีย ศรี, ยักดิ์กว่า เสียชีวิต,
 พิศ พระราช,ระชาญา แม่น มาเณทรี, ทราบว่า, หล่อน
 ตามก ไหน จะ ทรง, ชุบ เลี้ยง, ไว้เคียงองค์ ความ
 ประสงค์, ส้ม รมิด, สิ้น วิศก ขึ้น เปนจอม, ตัวโปรด,
 โทษ คงถูก ตกนรก, วันหนึ่ง, ไกลถึงคน ๒ & คำ
 (นะช่วย ญาตามจะทำอย่างไร ว่าต้องมิชู้ นางว่า
 ชาตินี้ยอมตาย ไม่ขอ มิชู้ ก็ว่า ใช่มิชู้จริงๆ แถ้ง
 จคหมาย เพดง ยาวชายถึง ทำตกได้ กำนัดคง ชิง ตี
 กัน เก็บ ถวายมเหสี ๗ คงดี พระไทย มาเณทรี ก็ คง
 เด็ก โดย ทรงรังเกียจ ก้ม หน้าท่นอาย เขา ชีวิตได้ ยก
 บุญ ขอทาน ทน กรรมไปชาติหนึ่ง ดี กว่าตาย ช่วยกันแต่ง
 แถ้วอ่าน)

எழு

ถ่าน ๑ ตำล้น ต่นอง, ม้อง พื, กุน จี๋ ส่วย ถึง
 มะฮวย, ญารัก, เน่น ธิกษั ผล สอง เรา เคย, เซย ชั,
 ชุกมด หาก กรรม ดด, ต่วนให้, มาใน วัง พืไม่ ถ้ม,
 ปลม ส่วย, ของ ซวยญา วัธ สารา. แต่ ละ หิน, ทุน หวัง
 น่องคิถ ถึง, คั่น ห่วง, ถึง รวง รัง พื กี่ ดัง, เวช นุช, เสย
 สุก แถ้ว ยาม สัน เควาะห้, เหมาะ ซดา, พระ มาเยนทรว
 เตอน เปน เตน, ต่นม นาง, ไม่ ค้าง แกร่ว เปน บุญ ถม,
 พบ พื, ส้ม วี แวด เหมือน ปลดอย นก, พัน แรว, เกิด แก้ว
 ใจ พระ มีทอ, กี่ พญา, มหา กษัตริย์ เณติม นิตร,
 บุญญา, จะหา ไทน มเหสี, ศรี ภูกาม, งาม วิโดย ไข
 คบไฟว์, เมียเขา, เข้ามา ปน แม้น ทราบ ความ, ครัถ
 งาม, อย่าซาม เคย ซวยญาเฮย, ทดความ, ตาม เรือง
 ตัน ขอ ฝาก รัก, ฝาก รดัก, วัคัก ตน ขอ ฝาก ชนม์,

ชีพ ตม, อย่า ตม เอย ๗ ๓๐ คำ (ชอบใจ มะชวยญา
กตว มะ ชตะแห่ม ก็อธิบายว่าไม่เป็นไร คัด แล้ว ถอบ
มาทง แอบ มอง มีกานัต มา เทียวเก็บได้ต่าง อนารก
ใจ คำมะชวยญา กางังใจทกัน ไท่ สู้ เต็จจว มา พร้อม
กานัต ครีต ถาม เขาก็ ทด แด ถวาย ทรง แล้ว พระ
ภักตร์ ตั้ง)

พม่า ทวด ๑ (พระ นาง) นะ พระพี่, มี ทอ, พนอ
โปรด อี หญิงใด, ชวย ญา, ภรรยาเขา มัน บิด
บัง, หวง ยัว, ให้ มัว เนา ให้ เลื่อม เสร้า, เลี้ย พระ
เกียรดี, เสนียด จัง ๗ ๒ คำ (กริ้ว ให้ตามตัว มะ
ชวยญา ตกใจ เพื่อนว่าไม่เป็นไร ยิ่ง กริ้ว ยิ่ง คี จะได้
พัน เปน พระ สนม กำขับ อย่า ให้ ชัด ให้ สบถ มะ ชตะ
แห่ม ทลบ ครั้น เขาเอา ตัว มะชวยญา ไป แล้วแอบ
ตามไป พระ มเหษี ครีต ชัก ญให้รับ เปน สัตย์ กริ้ว

ว่า โย ไม่ ทูล ก็ ว่า กตัญญู ให้ เจริญ เสด็จฯ พระ ตำม มา
ทูล ฝน ใดๆ ก็ เสด็จ พระไทย โดย ทรง พระ อา โดย โปรด มาก
มเหสี ถาม ว่า รัก ผัว เดิม มาก กว่า มา เยนทร์ ฤฯ ก็ รับ
ตรัส ว่า เที่ยง ไม่ได้ ค้าง ได้ เสด็จ ให้ พัน วัง)

พม่า อ๋อย ๑ (ใน) ตรุณ กษัตริย์, อดีต พระไทย,
อา โดย เสด็จฯ มะ ชวย ญา, ว่า เหว่, ผิด เถ้ หวัง (เสง)
เสด็จ ดาย ส่วย, ชวย ญา, นี่ หน้า ช้าง จะ บอก มั่ง, ลัก หน้อย,
ไม่ หน้อยใจ ฯ ๒ คำ (ตรัส พ้อ) ชวย ญา ก็ ร้อง ให้
แทบ จะ ทูล ตาม สัตย์ เพราะ รัก ราชา หาก สหาย สัก ได้
ได้ แค ร้อง ให้ ทูล ว่า พญา รุณ มะ ผิด เสด็จ แล้ว พระ
นาง ออก หึง ยิง ทราบ ว่า โปรด ปราน)

พม่า ส่ง ๑ (พระนาง) อี มะ นี้, มี โทษ, แค้น
โคตร ชั่ว หน้า กุด หัว, ส้ม ถ้วย, ปลด อย ไม่ได้ มิน
ดู หมิ่น, ปิ่น ฤ กาม, ไม่ ขาม ไก่บ จึง บิด ชั่ว, ตัว ให้ เปน

มดทิน ๗ ๒ คำ (ครัต ตั้ง ให้ เรียก ละ โอง คอญ์ แด
 ขวย ตั้ง โป ทหาร ให้ เอา ตัว มะ ขวย ญา ไป ประหาร ชี วิต เลี้ย
 โดย พระราชโอง การ โทษ ห่มิน เจ้า)

พม่า ขอย ๑ (ใน) มะ ขวย ญา, กถา ขาญา,
 ข่า ชี วิต มะ ฮะ หม่ม, ดั้น ตระ บิด, คิด เหม่ ห่มิน ไน
 เลี้ย ชือ, ถ้อย ชือ, ทอ แผ่น ดิน ไน ต้อง ดั้น, ชี พ เปด่า,
 เพราะ เขต ดา ดง ๗ ๒ คำ (กราบ ทูล ถู แก่ โหษ พระ
 นาง ยิง กรวด ราช ยง สง่ สวรร ครัต ให้ ปลด อย ไป พัน วัง
 พระ นาง ไม่ ยอม ว่า แด่ ก่อน ยก โทษ ได้ นี่ ร้าย ที่ หลุด ออก
 ทั้ง สอง พระ องค์ แด่ ห่มิน พระ เตชะ นุภาพ นาง
 ทูล จิน วน ขอ ชี วิต ราช จะ ไป รด มเหสี ไม่ ไป รด
 ครัต ชัก ถึง ผู้ รั เห็น มะ ฮะ หม่ม รั้น ตัว แด่ นาง
 รัชชา ลัก ย ไม่ ทูล)

พม่าเจ้า ๑ (ราช) พระน้องเอ๋ย, ย่าเฒ่า,
 ย่าข่าเขา เพราะกลัวเจ้า, นึกหนา, จึงกล้าส่ง ทำ
 ขยาย, ตายสั้น, กตัญญู นึกคิดบ่วง, ปลอญสัตว์,
 เลี้ยงมัน (พระนาง) อีตัวโปรด, โทษทวี, ดุหมั่น
 นิ่ง จึงจ้องหอง, หลอกเด่น, ยากเป็นผี ให้มัน
 เปน, ตม ยาก, ยาก ขอดดี แม่นพระพี่, โปรดน้อง,
 ย่าบ้องกัน ข & คำ (ราชยังขอยิ่งกริ้ว นาง
 ก็ยังวิงวอน)

พม่ากำสรด ๑ (ช่วยญา) ทูลหม่อมแก้ว,
 ผิดแล้ว, ที่แก้ตัวกล้า เกรงอาญา, จริ่งๆ, หดมิ่ง
 ขวัญ เพียงแต่เขียน, คุกขัง, ยังชีวิต ข้าน้อยฉัน,
 อนาถา, ตัก करा เทอญ (พระนาง) หน้อยพองหัว,
 ไว้ตัว, ภูตัวโปรด นึกบุญ, กตัญญู, หลอกเห็น ๆ
 ตะโคงคอ, ญี่หนา, ย่าทำเมิด อดมันเดิน, ไปฆ่า,

ขย่ำคั่ง (ชวยญา) ไช้บาเยนทร์, โปรตเปน, ที่พึ่ง
 บ้าง ขย่ำคั่ง ดัง, ชีวิต, ผิดไม่ถึง จะต้อง ม้วย,
 ชวยโทษ, โปรตว่าพึ่ง ถึงเคยพึ่ง, ต้นของ ชุต, ปราณ มา
 (ราช) เพียง ขยับได้, ไปเท่านั้น, เกิด ขวัญใจ กรวด
 อไร, แรง ฉน, เชื้อพี่ว่า แล่นดัง ตำร, ขอ ประทาน,
 เกิด ชีวา นึก ว่าปด้อย, นกกา, ขย่ำฆ่าเคย (พระนาง)
 จะเคย น้อง, แล้ว ขย่ำน้อง, กัน ชีนี้ มันโปรต อ,
 ขยับได้, แล้วพี่ เชื้อ มัน หลอก เล่น, เช่น บัง, น้อง พง
 เคย โปรต ขย่ำ เชื้อ, เร็ว ครว, ไป ฆ่า พัน ๓๐ คำ
 (มะชวยญา ยิ่ง วิ่งวอน ก็ ยิ่ง กรวด ราช อัน พระไทย
 ตะโคง ดอญ แด ทหาร งัน พระ มเหสี ให้ ทหาร ครว
 ไปมัดประจาว เลียนเปนฉันท มี ชู จนตายเขาก็ ครวาทัง กำดั่ง
 ทูล วิ่ง วอน จน ตัด เลี้ยง กำดั่ง ร้อง ให้ ดัง ตำร เห็น
 พระเนตร เชื้อวก็ ตั้ กต) บัด ม่าน

ตอนที่ (๓) ๓๓ (ผล สัตย์ สติยศ) ฉากในราช
มณเฑียร อย่าง ตอนที่ ๘ ตัว ดุคร มี ไทสุ่ สุระภักตร์ กับพระ
สนม กำนัด

พม่าไคก ๑ (ใน) พระบารมี, มเหสี, สุระภักตร์
ถือ ประจักษ์, ทบ ประเทศ, ใน เขตฯ รัชต์ จะพิท ทุท, ตั้งใด,
ได้ ทุท อัน เหมือน นาง เปน, ป็น ถวดย, วัณเฑ
เซมบยุแม, แด มหา, เล่นา อมาตย์ เลื่อม อำนาจ, ราช
การ, ไม่ หาญ เเห็น ขอบไหน, ได้ ทุท, ส่ม คน
ยอ ดเด่น, ตรุณ, กษัตริย์, ภาศดา ข ๔ คำ (มี มะ
เซ ภรรยา มอง แก มา เล่า ถวดย ของ ทุท พอง ว่า เล่นา
บัต ตั้ง ให้ มอง ช่วยแคง ไป กิน เมือง มุกไซ ด้วยเขาเดิน
ที่ พระ มเหสี สุระพิ ทุท เซมบยุแม ตัว ตัว เปน ข้า พระ
นาง สุระภักตร์ ถูก ถอด ตรัส ให้ หา ละ โคงคอญ ให้ ไป
ตั้ง ให้ กลับ ตั้ง มองแก ไป กิน เมือง มุกไซ ตามเดิม
ถอด มอง ช่วยแคง เลี้ย มะเซ ตี ใจ กลับไป พอ พระ

มีทอ ด้ย มา กราบ ทูล ก็ เปน ด้ พยัก พระภักตร์ ขณะ
นั้น แม่ท้าว มา กราบ ทูล ว่า ชุเป แม่งญี ขอ เฝ้า พระบาท
ใน ที่ระโหฐาน ตรัส ปฤกษา พระนาง อนุ โดม แล้ว ตรัส
ให้ เข้ามา เมื่อ ตรัสถาม ว่า มี ราชการ ไใด)

พม่า เขา ๑ (ชุเป) ควรมิ ควร, ด้ด แท้, ด้แต่ จะ
โปรด ราชะโหษ, ไม่ พ้น, เกษา ด้งจิตร, คิต ด้ดอง,
พระบาทา เปน ข้า มา, ด้ด องค์, เน้นดงเมนทร์ ราชะ
การ, แผ่นดิน, เหม่ หมั้น นก ด้ม ควรรัก, บำรุง รัชรัฐ,
บัคเถวนทร์ ให้ ด้ดองตาม, นิติธรรม, ประจำ เกณฑ์ ไม่
เบี่ยง เบน, แบบ ข้าม, เอาตามใจ ๒ ๔ คำ (ครั้น
ตรัสถาม ก็ ว่า ด้ม ควร จะ ทรง ด้ดอง ด้ไปไฮด ที่ มี ด้ติ
ปัญญา ด้มารถ ด้ง เปน ที่ประชุม แม่งญี เบงไคค้ปฤกษา
ราชการ แผ่นดิน ด้ดัญญ์ ก่อน พระราชทานบรมราชวินิจฉัย
ตามโบราณ ราชะประเพณี พระ นาง กรว ว่าแผ่นดิน
พระเจ้า เน้นดงเมนทร์ ก็ ไม่ มี ทำไม บัดนี้ บาเยนทร์

เอก เพ็ชรหึง เมา

๗๓

ใช้ไม่ได้ฤา ก็อธิบายว่า หามิได้ การ พัง ความ
เห็น คน ฉลาด มาก บัญญา นันต์ กว่า บัญญา เดียว แด
ต้อง ตาม ษา นา ประเทศ ทน สมัย กราบ ทูล เพอให้ เปนพระ
เกียรติยศ แด เจริญ ถาวร แต่พระ มหานคร สืบไป พระ
นาง กรว ราช ไก่เกลี้ยง ตรัสให้หา แกงห่อ นมแงญี่ แด
เลงจะแงญี่ เขาเฝ้า ตรัสให้ชูปะแงญี่ ช้าง แกง
ห่อเห็นชอบ เลงจะนั่งไม่ตอบ ยินยอม แต่ก็ไม่คัดค้าน)

พม่าเลง ๑ (พระนาง) มอชชูปะ, เนระคุณ, มุ่น
โหหัง ไม่น่าตั้ง, เปนอมาคย์, อำนาจใหญ่ กดบาเยนทร์,
เปนเตน, อุโบไฮต เขาว่าไร, ให้จำ, กระทำ ตาม ต้อง
ถอดเดี่ยว, เพดยเมื่อง, น้ำเคื่อง คด ทรยศ, เจ้า นาย, ไม่
หมาย ขาม คาอุคอง, จอง หอง, พุด ถวน ถาม ไม่มี
คว้าม, เดชา, พญา นคร แต่ด ตอชี่, แแงญี่, ถอดดี ไปรด
อไภยะโทษ, ทั้ง ต้น, แผ่น ดิน ก่อน นำ ถอดได้, ถ้า มิได้
ประทานพร ส้มโทษกรณ, คัดจ้าง, ถ้าง เดชา ฯ

๗๔

ผล ตักยัดกิตย

๖ คำ (ราช ก็ว่า ความเห็น น ไซ้ ไม่ ได้ ถ้าดีพระ
เจ้า เม่นลงเม่นทว มี ทรง คง ขน แลว ฤฯ ครวดี ตั้ง ให้
ถอด ชูเป แม่งญี่ ดง เปนไฟร์ แด ชับ ออกไป พ้น นำพระ
ที่ นั้ อย่าง แด้น อัมประยศ)

พม่าใหม่ ๑ (ราช) เราชาติเต้,นาเค้,มัยศใหญ่
ทั้งเราไว้,ชัตยราช,ระวงศา จะ ตั้ง ใคร, ให้ เห็น, เปน
เม่นทว ช่วยรักษา,อาณจักร,हत्टแผ่นดิน (พระนาง)
ถ้า มอของ,มิ ต้อง,พิพาทโทษ นำ จะไปรด,แต่ง ตั้ง,
ลัม หวัง ดัน นั้ มี ผิด,คิต ตน,เปน มดกน ถึง เคย ชิน,
ราช นิยม,มิ ลัมควร ๗ ๕ คำ (ครวดี ว่า มอของดีพระ
ถหาย แต่ ครวยัง ทรง พระเยาว มี ความ ชอบ เมื่อยังได้จ
ไปเรียน วิชา ฌนมหาอาวาศ ประทับ ณ วัดนังอุเจา มี เหยียด
โอบ ดง เนียด พระ เกต้า คาบ เอา ผ้า โปก พระ เกษ ไป มอ
ที่ เปน เวเตียนชยา ถวายพยากรณ์ ว่าจะได้ เปน กษัตริย์ ไม่
ทรง เชื้อแต่ได้ ทรงสัญญา ว่า ถ้าจริง จะ ทรง ชับ เถียง ให้ ถึง

เอก เพ็ชรหึง เภา

๘๕

ขนาด ส้มควรว จะ คง มอญ^๕ เป็น เมณฑรา ณ บัด^๕ น พระ
มเหสี ก็ เห็น ชอบ จึง ตรัสให้ ตะโคงดอญ^๕ ให้ ไปตาม มอญ^๕
เข้ามาเฝ้า)

พม่า^๕ ซึ่ง ๑ (ราช) มอญ^๕ นั้น ชอบ, มาแต่ ก่อน
พยากรณ์, ทุก สิ่ง, ก็ จจริง ถ้วน ได้ สัญญา, ถ้า ส้ม.ควรว
ดั้น จะ ชอบ^๕ เถียง, เต็ม ขบวน, ให้ ถึงใจ จึง จะ ตั้ง,
มอญ^๕, ตั้ง จุจิตร ให้ ทรง อิศ, ะริยศ, เป็น เจ้าใหญ่ นาม
ยาเงน, เมณฑรา, จะ ว่าไร จง พุดไป, ตาม จิตร, คิด
ว่าดี ๗ ๕ คำ (ต้อง อมาตย์ ทูลแล้ว แต่จะโปรด
จึง ตรัส ตั้ง ให้ตั้ง พระ ราช พิธี เณรม พระ นาม ยาเงน เมณฑรา
พอ ถวาย บังคมพร้อม กัน ก็) บัด นาน

ตอนที่ (๔) ๓๒ (ฤทธิ กำเวมรุต) ฉาก ถนน
หลวง กรุง วัณเฑ เต ด้ว ตคร มี ยาเงน เมณฑรา แด ทหาร
เข้าใน กรม

พม่าheim ๑ (ใน) องค์เมณฑรา, ยางานัน, ฉาว
 พระยงค์ ปราบฏ, เพองฟุง, ทัง กรุงศรี เปน เจ้าตั้ง,
 วงใหญ่, ใน ชานี้ มั่งมี, เงิน ทอง, ของ ประทาน คน
 กตัญญู, มหาคะตัง ต่าง พระเนตร, จอมพม่า, ว่า
 ทหาร มี หม่อมห้าม, งาม งาม, ยามโปรดปราณ นำเรอ
 องค์, ทรงตำราญ, การ ปุโร เทียว ชิง ญุด, ไม่ ว่า บุตร,
 ภรรยาเขา โฉมเฉลา, ตะเปน ขอ, ต่อเล่นที่ นคร
 ือ, ชื่อตั้ง, ใน วงเด ชอบ เสด็จ, ใช้ อำนจ, ฉกาจ
 รวย ข ๖ คำ (ทราบว่าจะมี แห่ง สดากกัฏ์ ทรง
 ชุ่มคอย ญุด หมิงสาว แด ให้ ค่อย มวย พอ แห่ง มา
 มี หมิง งามๆ ข้ำไทย สอด ตามอง เหมาะ พระไทย ก็ เฮ กัน
 ญุด มา มี โย พ่อ แม่ ญาคิมิตร จะ วงวอน กลับ ชู่ เซญ
 ขม เหวง เฮ เข้า วง ครั้น เข้า โรง หมด แดว มี นักเตง ออก)

พม่าเซง ๑ (นักเตง) ขัดเงิน นัก, จักได้, ที่ไหน
 หนอ อ้อๆ, มอง ยาว, ลูกสาว ด้วย เขาจะ แต่ง,

หลานเขา, ยามเราช่วย เห็นจะช่วย, แก่ชด, ได้บัดใจ
 จะไปขอ, ยืมเงิน, แม่น เดินเลื้อย ไม่มาเรอ, หยิบยื่น,
 ขึ้นไม่ให้ ทูตเมณฑรา, ยางาน, กรวากันไป นุดมา
 ไว้, วัจน, เปนถคร ๗ & คำ (พอ มองยาว กับ
 หลาน ชาย พา ลูกสาว มา นักตง เข้า ไป ยืม เงิน แก ไม่
 ให้ก็ ชู เห็นไม่ฟัง ก็ ไป หา มหาดเล็ก เข้าไป ทูล เจ้ายาเงน
 เมณฑรา พา ทหาร ครัว มา นุด เข้า วัจน ไป มองยาว แด หลาน
 ไป ร้อง ให้ กราบ ไหว้ อยู่ ประคอง วัจน ข้า ไทย กอดบได้
 ไม่ไป ก็ พาต ผลิต จับไป ส่ง ตรง มหาดเล็ก สอด พดอวังมา)

พม่าเปรม ๑ (มหาดเล็ก) ภูไปดู, ภูเว, เหนาย
 โรง ชื่อ คังโด่ง, ด้วย แท้ๆ, แม่น ชื่อน งามทั้ง รูป, กิริยา,
 ทำรำพอน เคย เห็นมา, ก่อนๆ, ไม่มี ปาน ถครเด็ก,
 ฤกษ์ ค, ทาง น มา ทูต ยางาน, เมณฑรา, ได้ หน้า จ้าน
 ทั้ง คงได้, เงิน ทอง, ของ ประทาน ไม่บ่วย การ, เทียวดู,
 คอย ดู เขา ๗ & คำ (เข้าไป สัก ครัว เจ้า ยาเงน

ข้า ไทย แด ทหาร มา คอย ชุ่ม พช พวก ตคร เด็ก มา
 พุด กัน ว่า ต้อง เอา เงิน เดือน ได้ ครั้ง หนึ่ง ไป ให้ มอง เคน โข
 นัก เลง โต พัง เขา คุ่ม เกรง รักษา หา ไม่ ก็ ไม่ พัน คน รัง
 แก ด้วย บ้าน เมือง เดียว น ไม่ เหมือน แต่ ก่อน โจร
 ผู้ ร้าย ชุก ชุ่ม ใคร มี ก่า ดัง ก็ ทำ เขา แค ใจ ด้วย เสนา
 บัด นี้ มี อำนาจ แด ไม่ เชื้อ เพศ คอ หน้า ที่ ราช การ เหมือน
 แผ่น ดิน เน้น ลง เมนทร์ ครวดี ให้ มหาดเล็ก ไป ชวน อยู่ใน
 วง จะ ทรง ชู เบียง เขา ไม่ ยอม ก็ ตรู กัน จด แด ให้ ร้อง
 ได้ เตะ พวก พ้อง กระ จุก ก็ พอ) มี คม ม่าน

จบ ชุด

 ศุภมัตต

